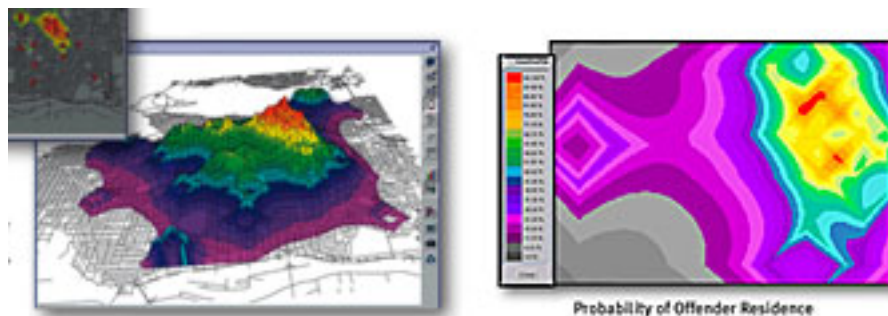

Publicerat 13 augusti 2005 05:30

En geografisk analytiker använder ett särskilt datorprogram för att räkna ut var en brottsling sannolikt bor eller befinner sig. Resultatet liknar en värmekarta där de olika färgerna representerar olika sannolikhet. I sju av tio fall stämmer analysen. Den högra bilden är en närbild av den vänstra kartan.

Kartor nytt sätt få fast brottslingar

Med hjälp av karta och en ny analysmetod ska brottslingar ringas in mer effektivt. I höst kommer sju nya så kallade geografiska analytiker att utbildas inom polisen. Metoden har visat sig stämma i sju av tio fall när den använts i andra länder.

Kriminella är som människor är mest – lata och bekväma. Därför kommer en gärningsman sannolikt att söka sig lagom långt från sin bostad för att inte riskera att bli upptäckt, men lagom nära för att det ska vara enkelt att ta sig till och från brottsplatsen.

Förenklat är det utifrån de här principerna – närhet och minsta möjliga ansträngning – som polisens nya verktyg i jakten på kriminella utvecklats.

Vid en geografisk analys identifierar polisen brottslingens så kallade anchor point, alltså där han eller hon utgår ifrån. Det kan vara det egna hemmet, flickvännens bostad, eller som i ett fall i Eskilstuna – en skola där ett ungdomsgäng sammanträffade innan de gick ut och

➔ Utvecklat i Kanada

Metoden har utvecklats av den kanadensiska beteendevetaren och polisen Kim Rossmo. I Kanada har metoden använts sedan början på 90-talet. I 70 procent av de fall som lösts har metoden gett korrekt utfall.

Uppklaringsprocenten var 40 procent 2004.

Kim Rossmo hjälpte polisen i Washington att ta fram en karta för att hitta krypskytten som satte skräck i staden hösten 2002.

Göteborg har använt sig av geografisk analys för att klara upp

anlade bränder.

– Ankarpunkten är en plats som gärningsmannen vill skydda, säger Jonas Hildeby, Sveriges hittills enda geografiska analytiker.

Han jobbar med mängdbrott i Södertörns polisdistrikt och här har metoden hjälpt till att bland annat klara upp en serie butiksrån.

Han har även hjälpt andra polisdistrikt i landet med analyser.

Till sin hjälp har han ett mjukvaruprogram. Nästan som i tv:s kriminalserier hjälper datorn till att räkna ut var gärningsmannen sannolikt kan befinna sig. På skärmen visas en mångfärgad karta med möjliga ställen.

– Fast i tv-serierna är det väldigt förenklat, säger Jonas Hildeby. I verkligheten måste man ta hänsyn till flera olika faktorer som brottstyp och de geografiska förutsättningarna. I ett tätbefolkat område som Botkyrka centrum kan det exempelvis räcka med att gärningsmannen förflyttar sig några hundra meter för att känna sig anonym, på landet kan det röra sig om flera kilometer eller mer.

Jonas Hildeby har studerat metoden på plats i Kanada där den ursprungligen utvecklades, baserad på forskning. Även polisen i Holland och Storbritannien använder metoden. Och nu ska även svensk polis bygga ut verksamheten.

Sista veckan i september kommer Jonas Hildeby tillsammans med utbildare från USA och Storbritannien att hålla i kurser för poliser från hela Sverige, från rikskriminalen och kanske även från andra europeiska länder.

Resultatet ska bli sju nya svenska geografiska analytiker i höst.

– Sverige är först i Norden med det här, säger Jonas Hildeby. En geografisk analytiker sysslar med "vardagsbrott". Mord och överfallsvåld kräver en geografisk profilerare, som gått en längre utbildning på 6–12 månader. Jonas Hildeby hoppas att rikskriminalen kommer att satsa på en profilerare.

Vid exempelvis en serie överfallsvåldtakter skulle den geografiska profileraren kunna ta fram ett område där gärningsmannen kan bo. Därefter kan polisen plocka fram en lista på tidigare sexualbrottslingar i samma område. Polisens gärningsmannaprofilgrupp kan sedan hjälpa till med att ta fram en möjlig typ av gärningsman.

Men för att metoden ska vara effektiv måste polisen upptäcka vilka brott som kan ha begåtts av samma gärningsman.

– Här kan den svenska polisen bli mycket bättre, säger Jonas Hildeby.

två serier sexualbrott, men hittills utan framgång.

 På nätet

> Läs mer om metoden

SOFIA NILSSON

Reporter

sofia.nilsson@svd.se

08-13 56 46

Artikelns webbadress: http://www.svd.se/dynamiskt/inrikes/did_10310801.asp

Allt material på SvD.se skyddas av lagen om upphovsrätt.